

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 104/04-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. apríla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. J., bytom B., zastúpeného advokátom Mgr. A. F., P., vo veci porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 187/02 z 24. septembra 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 9. januára 2004 doručené podanie JUDr. J. J. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom B., ktoré bolo označené ako „Sťažnosť“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. M Cdo 187/02 z 24. septembra 2003, ktorým najvyšší súd zrušil rozsudok Okresného súdu vo Svidníku.

Keďže k sťažnosti sťažovateľa nebolo pripojené splnomocnenie na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd ho vyzval listom zo 17. februára 2004, aby takéto splnomocnenie doložil. V odpovedi na výzvu ústavného súdu (doručenej ústavnému súdu 27. februára 2004) sťažovateľ pripojil k svojej sťažnosti splnomocnenie na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom udelené advokátovi Mgr. A. F., P.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

«... Z tejto sťažnosti... jednoznačne vyplýva, že k porušeniu základných práv sťažovateľa došlo v príčinnej súvislosti s postupom a rozhodovaním NS SR.

Proti rozsudku NS SR sp. zn. M Cdo 187/02 zo dňa 24. 9. 2003 nie je možné podať odvolanie v zmysle § 201 OSP. Tento rozsudok už nemožno napadnúť ani dovolaním, pretože nejde o rozsudok odvolacieho súdu v zmysle § 237 a § 238 OSP. Uvedený rozsudok taktiež v zmysle § 234f ods. 2 písm. c) OSP nie je možné napadnúť mimoriadnym dovolaním.

Na základe skutočností vyššie uvedených možno konštatovať, že táto sťažnosť sťažovateľa je prípustná v plnom rozsahu.

Sťažovateľ zastáva názor, že postupom NS SR vo vyššie uvedenom konaní vedenom pod č. M Cdo 187/02 došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1, Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 dohovoru a to aj v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a to odôvodňuje nasledovnými skutočnosťami:

1. Zákonnou podmienkou na podanie mimoriadneho dovolania je v zmysle § 243e ods. 1 OSP skutočnosť, že ochranu práv a zákonom chránených záujmov nie je možné dosiahnuť inými prostriedkami.

2. Z uznesenia Ústavného súdu SR z 19. 7. 2000, č. PL. ÚS 57/99 (in: Bulletin slovenskej advokácie 5/2000), s. 62 - 63 vyplýva, že:

- Ochrana poskytovaná mimoriadnym dovolaním je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania neúspešne využila všetky

zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii, tak ako je to vo veciach správneho súdnictva, kde nie je prípustné (až na výnimku) ani odvolanie, alebo jej bolo zákonnými prekážkami znemožnené využiť tieto právne prostriedky nápravy.

- Rozhodnutia, ktoré možno napadnúť mimoriadnym dovolaním, sú určené komplementárne k rozhodnutiam, ktoré možno napadnúť dovolaním. Tento záver je potvrdený tým, že ak účastník konania mohol podať dovolanie a neurobil tento procesný úkon, nemá už žiadnu možnosť dosiahnuť podnetom podanie mimoriadneho dovolania (nevyčerpal všetky právne prostriedky nápravy).

3. Ak (účastník konania) mohol a nepodal dovolanie, mal by znášať aj dôsledky toho v podobe nemožnosti dosiahnuť podanie mimoriadneho dovolania (Mazák, J., Mimoriadne dovolanie v slovenskom Občianskom súdnom poriadku, Právní rozhledy, 3/1999, s. 135)

4. Ak NS SR pripustil mimoriadne dovolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu (M Cdo 124/02), bolo tomu tak vtedy, ak proti tomuto rozhodnutiu nebolo objektívne možné podať odvolanie (rozhodnutie, ktorým súd zamietol námietky proti exekúcii), čo je aj v súlade so stanoviskom Ústavného súdu Slovenskej republiky, uvedeným v bode 2.

Z uvedených skutočností je teda možné vyvodiť záver, že ak je pre prípustnosť mimoriadneho dovolania nevyhnutné, aby predtým boli uplatnené všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu práv a zákonom chránených záujmov určitého subjektu (vrátane dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku), potom z tohto hľadiska musí byť nevyhnutnou podmienkou tiež vyčerpanie odvolania ako riadneho opravného prostriedku. Už zo slova „mimoriadne“ možno odvodiť zámer zákonodarcu pri aplikácii tohto inštitútu. Pri opačnom výklade by mimoriadne dovolanie nahrádzalo odvolanie, čo je proti zmyslu a koncepcii právnej úpravy.

Sťažovateľ sa preto domnieva, že NS SR v odôvodnení svojho rozhodnutia nesprávne argumentuje keď tvrdí, že „Generálny prokurátor SR podal dôvodne proti rozsudku prvého stupňa mimoriadne dovolanie (podľa § 243e OSP v spojení s § 243f ods. 1 písm. d) OSP), keď to vyžadovala ochrana práv a právom chránených záujmov žalovanej a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Na jeho zákonné oprávnenie podať vo veci mimoriadne dovolanie nemá vplyv skutočnosť, že odvolanie žalovanej proti

rozhodnutiu súdu prvého stupňa bolo ako oneskorene podané odmietnuté. Táto totiž už nemôže nápravu prvostupňového rozsudku dosiahnuť inými prostriedkami.“

NS SR pri svojom rozhodovaní totiž vôbec nezohľadnil podstatnú okolnosť tejto situácie a to, že k nepodaniu odvolania neprišlo z dôvodu, že by bolo žalovanej zákonnými prekážkami znemožnené využiť tento právny prostriedok nápravy, ale len zo subjektívnych dôvodov na jej strane.»

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností žiada, aby ústavný súd nálezom rozhodol takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozsudkom sp. zn. M Cdo 187/02 zo dňa 24. 9. 2003 porušil právo JUDr. J. J., správcu konkurznej podstaty I. M., bytom S... na súdnu a inú právnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 187/02 zo dňa 24. 9. 2003 sa zrušuje.

Navrhovateľ má právo na úhradu trov konania.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh (aj sťažnosť) predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu (I. ÚS 91/03) možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03).

Sťažovateľ sa vo svojej sťažnosti domáhal zrušenia rozsudku najvyššieho súdu, keď namietal, že postupom najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 187/02 proti rozsudku Okresného súdu Svidník z 9. júla 2001 č. k. 6 C 665/96-333 a proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 28. februára 2002 sp. zn. 1 Co 339/01, ktorým bol zrušený rozsudok Okresného súdu Svidník a vec bola vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie, bolo porušené jeho právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ videl porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v tom, že *„Proti rozsudku NS SR sp. zn. M Cdo 187/02 zo dňa 24. 9. 2003 nie je možné podať odvolanie v zmysle § 201 OSP. Tento rozsudok už nemožno napadnúť ani dovolaním, pretože nejde o rozsudok odvolacieho súdu v zmysle § 237 a § 238 OSP. Uvedený rozsudok taktiež v zmysle § 234f ods. 2 písm. c) OSP nie je možné napadnúť mimoriadnym dovolaním...“*

Sťažovateľ sa... domnieva, že NS SR v odôvodnení svojho rozhodnutia nesprávne argumentuje keď tvrdí, že „Generálny prokurátor SR podal dôvodne proti rozsudku prvého stupňa mimoriadne dovolanie (podľa § 243e OSP v spojení s §243f ods. 1 písm. d) OSP), keď to vyžadovala ochrana práv a právom chránených záujmov žalovanej a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Na jeho zákonné oprávnenie podať vo veci mimoriadne dovolanie nemá vplyv skutočnosť, že odvolanie žalovanej proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa bolo ako oneskorene podané odmietnuté. Táto totiž už nemôže nápravu prvostupňového rozsudku dosiahnuť inými prostriedkami.“

NS SR pri svojom rozhodovaní totiž vôbec nezohľadnil podstatnú okolnosť tejto situácie a to, že k nepodaniu odvolania neprišlo z dôvodu, že by bolo žalovanej zákonnými prekážkami znemožnené využiť tento právny prostriedok nápravy, ale len zo subjektívnych dôvodov na jej strane.»

Ústavný súd konštatuje, že generálny prokurátor Slovenskej republiky v rámci svojho oprávnenia podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) môže napadnúť mimoriadnym dovolaním každé rozhodnutie súdu na rozdiel od dovolania podávaného účastníkmi konania, ktoré môže smerovať len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 237 v spojení s § 238 a § 239 OSP).

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprocených princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a použitie zákonov neporušujú uvedené ústavnoprocené princípy (II. ÚS 54/02). Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu neznamená nielen právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Z rozhodnutia najvyššieho súdu vyplynulo, že posudzoval prípustnosť mimoriadneho dovolania v zmysle zákonnej úpravy a že jeho rozhodnutie nebolo arbitrálne. Sťažovateľ mal možnosť vyjadriť sa v rámci konania o mimoriadnom dovolaní k podaniu generálneho prokurátora, ktoré podal najvyššiemu súdu, takže nemohlo byť porušené jeho právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Preto nemôže nahrádzať postupy a rozhodnutia všeobecných súdov spôsobom, akým to požaduje sťažovateľ, a tak preberať na seba ústavnú zodpovednosť všeobecných súdov za ochranu zákonnosti podľa § 1 OSP, ak sa táto ochrana poskytla bez porušenia ústavnoprocených princípov ustanovených v čl. 46 až 50 ústavy, ktorých ustálený výklad vyplýva zo stabilnej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 251/03).

Ústavný súd napokon uvádza, že z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti musel odmietnuť sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, keďže tieto obsahujú základné princípy právneho štátu, vzhľadom na čo „nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych konaniach“ (I. ÚS 8/97, II. ÚS 821/00).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2004